ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 12ης Δεκεμβρίου 1990 *

Στην υπόθεση C-263/88, *

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον Étienne Lasnet, νομικό σύμβουλο, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Guido Berardis, Centre Wagner, Kirchberg,

προσφεύγουσα,

κατά

Γαλλικής Δημοκρατίας, εκπροσωπουμένης από την Edwige Belliard, υποδιευθύντρια στη διεύθυνση νομικών υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών με αναπληρωτή τον Marc Giacomini, γραμματέα εξωτερικών υποθέσεων στο ίδιο υπουργείο, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο τη γαλλική πρεσβεία, 9, boulevard Prince-Henri,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο να αναγνωριστεί ότι η Γαλλική Δημοκρατία, παραλείποντας να θεσπίσει τα απαραίτητα μέτρα προκειμένου να επιτραπεί στους υπηκόους άλλων κρατών μελών, κατόχους του απαιτούμενου στον οικείο τομέα γαλλικού διπλώματος, να εγκαθίστανται ή να παρέχουν υπηρεσίες ως ιατροί, νοσοκόμοι γενικών καθηκόντων, μαίες, οδοντίατροι ή κτηνίατροι στο υπερπόντιο έδαφος της Γαλλικής Πολυνησίας, καθώς και ως κτηνίατροι στη Νέα Καληδονία και στα εξαρτώμενα εδάφη, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 137 της απόφασης 80/1186/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 1980, και από το άρθρο 176 της απόφασης 86/283/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 1986, σχετικά με τη σύνδεση των υπερποντίων χωρών και εδαφών με την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (αντιστοίχως ΕΕ ειδ. έκδ. 11/028, σ. 3 και ΕΕ 1986, L 175, σ. 1),

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους G. F. Mancini, πρόεδρο τμήματος, προεδρεύοντα, T. F. O'Higgins, J. C. Moitinho de Almeida και G. C. Rodríguez Iglesias, προέδρους τμήματος, Sir Gordon Slynn, R. Joliet και F. Grévisse, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: J. Mischo
γραμματέας: D. Louterman, κύρια υπάλληλος διοικήσεως

έχοντας υπόψη την έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση,

αφού άκουσε τους διαδίκους που αγόρευσαν κατά τη συνεδρίαση της 3ης Απριλίου 1990,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 17ης Μαΐου 1990,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 23 Σεπτεμβρίου 1988, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων άσκησε προσφυγή δυνάμει του άρθρου 169 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητεί να αναγνωριστεί ότι η Γαλλική Δημοκρατία, παραλείποντας να θεσπίσει τα απαραίτητα μέτρα προκειμένου να επιτραπεί στους υπηκόους άλλων κρατών μελών, κατόχους του απαιτουμένου στον οικείο τομέα γαλλικού διπλώματος, να εγκαθίστανται ή να παρέχουν υπηρεσίες ως ιατροί, νοσοκόμοι γενικών καθηκόντων, μαίες, οδοντίατροι ή κτηνίατροι στο υπερπόντιο έδαφος της Γαλλικής Πολυνησίας, καθώς και ως κτηνίατροι στη Νέα Καληδονία και στα εξαρτώμενα εδάφη, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 137 της απόφασης 80/1186/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 1980, και από το άρθρο 176 της απόφασης 86/283/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 1986, σχετικά με τη σύνδεση των υπερποντίων χωρών και εδαφών με την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (αντιστοίχως ΕΕ ειδ. έκδ. 11/028, σ. 3 και ΕΕ 1986, L 175, σ. 1).

2 Οι προαναφερθείσες αποφάσεις ορίζουν αμφότερες ότι:

« Όσον αφορά το καθεστώς που ισχύει στον τομέα της εγκατάστασης και των υπηρεσιών, οι αρμόδιες αρχές των χωρών και εδαφών δεν κάνουν διακρίσεις εις βάρος των υπηκόων και εταιριών των κρατών μελών. Αν όμως, για μια συγκεκριμένη δραστηριότητα, ένα κράτος μέλος δεν είναι σε θέση να εξασφαλίσει τέτοια μεταχείριση έναντι των υπηκόων ή των εταιριών της Γαλλικής Δημοκρατίας, του Βασιλείου της Δανίας, του Βασιλείου των Κάτω Χωρών ή του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βόρειας Ιρλανδίας που έχουν εγκατασταθεί σε μια χώρα ή έδαφος, καθώς και έναντι των εταιριών που υπάγονται στην ίδια νομοθεσία της εν λόγω χώρας ή εδάφους και έχουν εγκατασταθεί σ' αυτή τη χώρα ή έδαφος, η αρμόδια αρχή της χώρας ή του εδάφους δεν υποχρεούται να παράσχει παρόμοια μεταχείριση. »

3 Η Επιτροπή έκρινε ότι η ρύθμιση των επαγγελμάτων αυτών στα γαλλικά υπερπόντια εδάφη δεν συμβιβάζεται προς τις προαναφερθείσες αποφάσεις του Συμβουλίου και, ύστερα από αλληλογραφία κατά την οποία η Γαλλική Κυβέρνηση δεν αμφισβήτησε την προσαπτόμενη παράβαση, εξέδωσε αιτιολογημένη γνώμη στις 27 Μαΐου 1987.

4 Με έγγραφα της 3ης Αυγούστου 1987 και της 22ας Ιανουαρίου 1988, οι γαλλικές αρχές ενημέρωσαν την Επιτροπή για την εξέλιξη της νομοθεσίας στα υπερπόντια εδάφη. Από τα έγγραφα αυτά προκύπτει ότι η νομοθεσία δεν είχε τότε ακόμα τροποποιηθεί όσον αφορά τους κτηνιάτρους στη Νέα Καληδονία και τα πέντε επίδικα επαγγέλματα στη Γαλλική Πολυνησία. Στην συνέχεια, δεδομένου δεν έλαβε καμιά πληροφορία ως προς την κατάσταση της εν λόγω νομοθεσίας, η Επιτροπή άσκησε την υπό κρίση προσφυγή η οποία αφορά μόνο τα δύο προαναφερθέντα εδάφη.

5 Στην έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση αναπτύσσονται διεξοδικώς τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως, η εξέλιξη της διαδικασίας καθώς και οι ισχυρισμοί και τα επιχειρήματα των διαδίκων. Τα στοιχεία αυτά της δικογραφίας δεν επαναλαμβάνονται πιο κάτω παρά μόνο καθόσον απαιτείται για τη συλλογιστική του Δικαστηρίου.

6 Η Γαλλική Κυβέρνηση δεν αμφισβητεί την παράβαση αλλά υποστηρίζει ότι η καθυστέρηση στην ευθυγράμμιση του εθνικού προς το κοινοτικό δίκαιο οφείλεται στην

ιδιαιτερότητα της οργανώσεως των υπερποντίων εδαφών και στο γεγονός ότι στην υπόθεση αυτή εμπλέκονται οι αρμοδιότητες των κεντρικών και των τοπικών αρχών.

7 Ως προς αυτό το σημείο, κατά πάγια νομολογία, τα κράτη μέλη δεν μπορούν να επικαλεστούν διατάξεις, πρακτικές ή καταστάσεις της εσωτερικής τους έννομης τάξης προκειμένου να δικαιολογήσουν τη μη τήρηση των υποχρεώσεων και προθεσμιών που απορρέουν από τους κοινοτικούς κανόνες (απόφαση της 3ης Οκτωβρίου 1984, Επιτροπή κατά Ιταλικής Δημοκρατίας, 254/83, Συλλογή 1984, σ. 3395).

8 Η Γαλλική Κυβέρνηση αναφέρει επίσης την ψήφιση, στη Νέα Καληδονία, αποφάσεως της Συνελεύσεως της Νέας Καληδονίας και των εξαρτωμένων εδαφών με την οποία αναγνωρίστηκε σε όλους τους υπηκόους των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, κατόχους του απαιτουμένου γαλλικού διπλώματος, η δυνατότητα να εγκαθίστανται ή να παρέχουν υπηρεσίες στον τομέα της ιατρικής και της κτηνιατρικής χειρουργικής.

9 Το μέτρο αυτό πάντως ελήφθη μετά την άσκηση της προσφυγής. Στο σημείο αυτό πρέπει να σημειωθεί ότι το αντικείμενο της προσφυγής που ασκείται βάσει του άρθρου 169 καθορίζεται με την αιτιολογημένη γνώμη της Επιτροπής, ακόμη δε και αν η παράβαση εκλείψει μετά την προθεσμία που τάσσεται δυνάμει της δευτέρας παραγράφου του άρθρου αυτού, υπάρχει συμφέρον στη συνέχιση της δίκης προκειμένου να αποδειχθεί η κατ' αρχήν ευθύνη που υπέχει ενδεχομένως το κράτος μέλος συνεπεία της παραβάσεώς του, έναντι άλλων κρατών μελών, της Κοινότητας ή έναντι των ατόμων.

10 Επομένως, η Γαλλική Δημοκρατία, παραλείποντας να θεσπίσει τα απαραίτητα μέτρα προκειμένου να επιτραπεί στους υπηκόους άλλων κρατών μελών, κατόχους του απαιτουμένου στον οικείο τομέα γαλλικού διπλώματος, να εγκαθίστανται ή να παρέχουν υπηρεσίες ως ιατροί, νοσοκόμοι γενικών καθηκόντων, μαίες, οδοντίατροι ή κτηνίατροι στο υπερπόντιο έδαφος της Γαλλικής Πολυνησίας, καθώς και ως κτηνίατροι στη Νέα Καληδονία και στα εξαρτώμενα εδάφη, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 137 της απόφασης 80/1186 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 1980, και από το άρθρο 176 της απόφασης 86/283 του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 1986, σχετικά με τη σύνδεση των υπερποντίων χωρών και εδαφών με την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα.

Επί των δικαστικών εξόδων

11 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα. Επειδή η Γαλλική Δημοκρατία ηττήθηκε πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

αποφασίζει:

1) Η Γαλλική Δημοκρατία, παραλείποντας να θεσπίσει τα απαραίτητα μέτρα προκειμένου να επιτραπεί στους υπηκόους άλλων κρατών μελών, κατόχους του απαιτουμένου στον οικείο τομέα γαλλικού διπλώματος, να εγκαθίστανται ή να παρέχουν υπηρεσίες ως ιατροί, νοσοκόμοι γενικών καθηκόντων, μαίες, οδοντίατροι ή κτηνίατροι στο υπερπόντιο έδαφος της Γαλλικής Πολυνησίας, καθώς και ως κτηνίατροι στη Νέα Καληδονία και στα εξαρτώμενα εδάφη, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 137 της απόφασης 80/1186/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 1980, και από το άρθρο 176 της απόφασης 86/283/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 1986, σχετικά με τη σύνδεση των υπερποντίων χωρών και εδαφών με την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα.

2) Καταδικάζει τη Γαλλική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα.

Mancini O'Higgins Moitinho de Almeida

Rodríguez Iglesias Slynn Joliet Grévisse

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 12 Δεκεμβρίου 1990.

Ο Γραμματέας

J.-G. Giraud

Ο Προεδρεύων

G. F. Mancini

πρόεδρος τμήματος